

מטיילים יקרים,

שפת תופעות טבע ונוף נמצאות בכל צעד ושעל במכתש רמון וסביבתו.

על מנת לקרב אזור זה למטיילים הקימה רשות הטבע והגנים, בשיתוף עם הרקו הקימת לישראל והמועצה המקומית מצפה רמון, את קריית פארק הרמון ובלבה את מרכז המבקרים מכתש רמון. מרכז המבקרים משמש כשער כניסה למכתש רמון, ובו גם אתר הנצחה הממלכתי לאסטרונוט הישראלי הראשון אילן רמון.

אנו מאחילים לכם הנאה ועניין בטיוולם במכתש רמון.

נחל אלות

מסלול זה אורך 3 ימים ועובר בשטח אש. פרטים במרכז המבקרים.

גן הפסלים

מסלולי טיולים ואתרים נבחרים

- לפני יציאה לכל מסלול יש להתעדכן בפרטי המלאים.

הר גמל - הטיילת - והפארק לפיסול מדברי

משך הסיור המלא: כשעתיים וחצי (כל ללא ביקור במרכז המבקרים).

אורך המסלול: כשלושה וחצי ק"מ.

גישה: הר גמל נמצא בפאתיה המערביים של מצפה רמון.

הערה: יש להשאיר רכב בנקודת הסיים, ב'גן הפסלים' (או במרכז המבקרים, אם זו נקודת הסיים של הטיול).

ההר זכה לשמו בשל צורתו המזכירה גמל רובץ. שביל תלול, אך קצר, מוליך לפסגת הנבעה. בראש הנבעה ולמרגלותיה, על סלעי אבן עצומים בגודלם הנושקים למכתש, הותקנו מרפסות תצפית נוחות. גשר עץ קטנים של מקשרים בין המרפסות למצוק. מן ההר נשקפים הנופים המרהיבים של מערב מכתש רמון. בעבר היווה הר גמל נקודת ציון בולטת ומקום מפגש לבדואים ולחוקרים שהגיעו לאזור. שעות אחר הצהריים יפות מאוד לטיול רגלי, לאורך הטיילת המוליכה למרכז המבקרים. הנופים הפראיים נשקפים לאורך כל הדרך. ליד מרכז המבקרים הוקם גשר להולכי רגל, העובר מעל לכביש המוליך לאלית. מסלול הטיול עובר בגשר, ומשם יש לעבוד לאורך שולי מצוק המכתש. אחר־שחלופים על פני מלון "בראשית" אפשר להתרשם מהפסלים הסביבתיים שהוצבו על שפת המכתש. פסלים אלו הם פרי יצירתם של אמנים מכל רחבי העולם, שיצרו אותם כאן בבינוסי אמנים בינלאומיים שהתקיימו במצפה רמון בשנות ה-60, ה-80, וה-90. פסלים אחרים מנצלים את הרוח המנשבת כאן ומוסיפים צליל לחוויה הצורנית – אלה הם פסלי "הצלילים" שהתווסף לאזור בשנות האלפיים. הפסלים והצלילים מוסיפים נופך אומנותי לנוף הנפלא וכן גם מסתיים הטיול.

מרכז מבקרים רמון

חלקו של האתר מוקדש להנצחתו של אילן רמון, האסטרונוט הישראלי הראשון, שנספה בהתרסקות מעבורת החלל קולומביה בשנת 2003, וחלקו מוקדש להסברים על היווצרות המכתש וחיי הבר שבו.

באתר ארבעה אולמות תצוגה שהמעבר ביניהם נעשה באופן מונחה וחוויתי: באולם הראשון מוצגות תחנות בחייו של אילן רמון; באולם השני סרט על אודות אילן רמון וטיסתו לחלל; באולם השלישי הסברים על תופעות נאולוגיות שנראות במכתש רמון, וכן מיצג מלת-ממדי שמדגים את היווצרת המכתש, באולם הרביעי סרט טבע על אודות בעלי החיים באזור מכתש רמון.

במבואת הכניסה של מרכז המבקרים ישנה תחנת שירות ומידע למטייל, שבה ניתן לקבל מידע על מסלולי טיול במכתש רמון וסביבתו.

שעות פעילות מרכז המבקרים:

במים א'-ה' ובשבת 8:00-16:00, בימי שישי 8:00-15:00. לשעות פתיחה וסגירה בערבי חג ומועדים יש להתעדכן באתר האינטרנט של מרכז המבקרים. בחורף נסגר האתר שעה אחת מוקדם יותר. הכניסה בתשלום. יש לתאם ביקור באתר רשות הטבע והגנים ולהגיע 10 דקות לפני המועד לצורך הסדרת התשלום. החתייה בחניון הסמוך בתשלום.

כניסה למאחרים את תורם תתאפשר על בסיס מקום פנוי בלבד.

<< >> 19:09 08-6588691 מ"א :7 ‏mm.ramon@npa.org.il

השביל הגאולוגי והגן הארכאולוגי

בסמוך למרכז המבקרים מכתש רמון נמצא השביל הגאולוגי. בשביל הגאולוגי פינות תצוגה ובהן מנסרות סלע, מאובנים וסלעים מתצורת סלע ייחודית הקרויה "קונגלומרט ערוד". המשכו של השביל בגן ארכאולוגי, שבו כמה תחנות המשתחרות ראמה מבנים מתקופות קדומות בנגב: מחסה סלע ששימש אל האדם הקדמון; טומולים- מבנה קבורה מהאלף השלישי לפסה"ג; מבני מגורים מתקופת הברונזה הקדומה ומתקופת הברונזה התיכונה א'; בית ארבעת המרחבים מתקופת הברזל (התקופה הישראלית); ציורי סלע המייצגים תקופות שונות. הכניסה חופשית.

בור חמת

בור מים מן התקופה הישראלית, בצד הכביש ממצפה רמון להר חרף. זהו בור מים פתוח, הגדול מסוגו בנגב. קירותיו מדופנים באבנים מסותות ותעלת מים מרשימה מובילה אליו. הבור מתמלא במים כמעט כל שנה.

המנסרה ("הנגרייה")

משך הסיור: כחצי שעה. נבעת אבן־חול מיוחדת, הנמצאת בקרקעית מכתש הכביש ממצפה רמון להר חרף. בין הבורות סומן שביל להליכה ברגל (סימון אדום). בחורף מתמלאים הבורות במים – מראה מרשים ביותר – ובאביב נפרשים כאן מרבדי פריחה מרהיבי עין. במיוחד בולטים פרחי שמשון השלחופיות, שצובעים את ההרים בוורוד, וצבעוני ססגוני האנדמי לאזור. הרשות התקינה כאן חניון מוסדר, מבנה שירותים וברזי מים לשתיה, אך שלטי הסבר. בין המנסרה לאתר "אבן , מים רוח" הוכשר שביל הליכה קצר שמחבר בין האתרים.

גן לאומי צבעי מכתש רמון

במרכז הגן הלאומי עובר ציר נסיעה המתאים לכל הרכב. האזור שימש בעבר לכריית מחצבים. המרחב עבר שיקום יסודי והפך לפארק גאולוגי מרתק, החושף סודות מעברו הגאולוגי של מכתש רמון. לצד ציר הנסיעה הוכשרו רחבות חנייה ושבילי הליכה קצרים המובילים את המטיילים אל סלעים ססגוניים ולידם שלטי הסבר והמחשה שהופכים את הביקור לחווייה. בציר הנסיעה תעברו במקומיד העניין הבאים:

מכרה פתוח: קיר מחצבה גדול המדגים את סלעי תצורת משחור, שצבעם טגול-כהה. הם נוצרו לפני כ-200 מיליון שנה והם הקדומים ביותר במכתש. סלעים אלה ידועים בתעשייה בשם חרסית דמויית צור והם עשירים בתחמוצות ברזל ואלומיניום. ממחצב זה יצרו חומרים חסיני אש. לסלעים אין שום קשר לצור, אך הם זכו לכינוי חרסית דמויית צור משום שהם נוטים להישבר במישורים חלקים המזכירים שברים של צור.

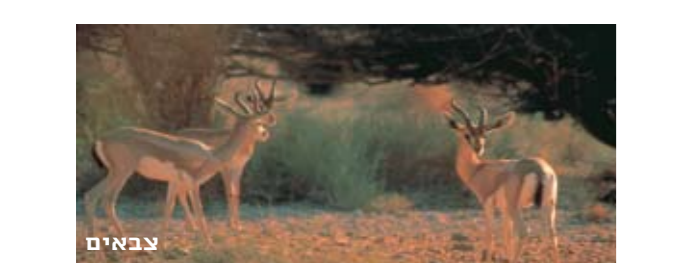
הקניון הסגול: בולטען שבקירותיו נותרו שרידי סלעים סגולים – שאריות של מרבץ תחמוצות אלומיניום, שמילא בעבר את הבור.

מקרא:	
 - - - - -	שביל רגלי
 - - - - -	דרך עפר לכל רכב
 - - - - -	דרך לרכב 4x4
 91	מספר כביש
▲	אתר טבע
●	מעייין
●	מוקד עניין
☀	מצפור
⬇	אתר ארכיאולוגי
Ⓟ	חניון יום
▲	חניון לילה
▲	חניון לילה מוסדר
⊘	אין מעבר לרכב
⊘	דרך בעלת עבירות קשה
▲ * ⊘	דרך המופיעה במפה זו באפור, אינה מסומנת בשטח בסימון שבילים.

כתיבה: יעקב שקולניק. **עריכה:** דינה וינשטיין, אייל יזרעאל, אשרה נבאי; **עריכה לשונית:** עדנה חכם ונועה מוטרן; **עיצוב, איור, וציר מפה:** שלום קוקלי; **הפקת מפה:** יובל ארטמן; **צילומים:** דורון הרוביץ, שי גינת, אייל יזרעאל, טל גליק, "אלבטרוס", ארכיון רשות שמורות הטבע.

חניוני לילה במכתש רמון ובסביבתו

חניוני לילה במכתש רמון ובסביבתו

- חניון בארות (מים, שירותים, מקלחות ומתקנים נוספים. בתשלום ובהזמנה מראש).
- חניון בורות לוץ. על כביש 71, צפונת-מערבית למכתש רמון (מים ושירותים).
- חניון לילה גבס פנימי, סמוך לכביש 40 במכתש רמון (שטח פתוח).
- חניון לילה הר ארדון, בחלקו הצפוני-מזרחי של מכתש רמון (שטח פתוח).
- חניון לילה נחל גוונים, במפגש הנחל עם ציר הנפט (שטח פתוח). דרך 4+4. יש להגיע לפני רדת החשיכה.
- חניון לילה נקרות מערב, סמוך לכביש 40, ביציאה הדרומית ממכתש רמון
- חניון לילה מפערי פיטם (שטח פתוח).

אבן, רוח, מים

משך הסיור: כחצי שעה.

בלבה של מחצבה נטושה ששוקמה, הוקם אתר תיירות שבו נבעות של חולות בגוונים שונים. החולות הוסעו מאזורי חציבה שונים ששוקמו במכתש רמון, וניתן להתרשם ממגוון הצבעים הגדול המעיד על העושר במינרלים באזור המכתש. מומלץ להצטייד בבקבוקים שקופים שבהם ניתן לאסוף מהחולות. בין החולות הצבעוניים למנסרה הוכשר שביל הליכה קצר שמחבר ביני האתרים.

במידה ויש היקוות מים באתר - הרחצה אסורה.

שביל ותצפית קרני רמון

משך הסיור: בין שעה וחצי (מקוצר) לשעתיים וחצי (מעגלי) ועוד כשעה נסיעה ממצפה רמון לתחילת המסלול.

קרני רמון, שבע גבעות בולט מרשימות במערב המכתש, הוקדשו לזכר צוות מעבורת החלל קולומביה - שבעת האסטרונוטים ובהם אל"מ אילן רמון, ז"ל. שביל טיול יוצא מהר רמון אל עבר תצפית קרני רמון, הממוקמת על שפת המצוק. בנקודת התצפית נקבעו לוחות ההקדשה במשטחי הסלע הטבעיים. הר רמון מתנשא לרום 1037 מטרים מעל פני הים והוא הנקודה הגבוהה בנגב. בסביבתו ולאורך המסלול המעגלי אתרים ארכאולוגיים בני 4,000- שנה, כנראה אתרי פולחן. המסלול מסומן ומשולט.

מטמורות: פתחי מערות קטנות, המכוסים בקירות אבן בנויים. המטמורות (בערבית מטאמיר) שימשו בעבר את הברואים לאחסון ציוד שהכבד עליהם במסעותיהם במדבר.

הכבש התעשייתי: צינור דמוי תוחח ענק מציין את מקומו של המפעל. הצינור הענק הוא הכבש שנוחר מן המפעל. גרגרי הסלע, לאחר שהושבחו ונוטפו להם מים שהפכו אותם לעיסה, עברו לקלייה בכבשן. הצינור, שהונח בשיפוע קל, סג על צירו כשהוא מחומם במבערי אש שחיממו את הטמפרטורה עד 1,600 מעלות צלסיוס. לאחר הקלייה הפך החומר לחסין אש ויצרו ממנו לבנים לבניית תנורים וכבשנים.

אגם המכרה: המכרה הגיע עד אוּפּף מ' התהום ובחורף נוצר בו על פי רוב אגם. המים מריחים, עודת למלח ולגבס המומסים בהם.

מטעמי שמירת טבע ובטיחות הרחצה במקום אסורה - סנתת טבעיה:

חניון בארות

חניון לילה, הממוקם בלב מסלולי הטיול היפים של מכתש רמון. החניון כולל שירותים, מקלחות, סככות, שולחנות וספסלים, פינות צל, פינות בישול וכיורים לשיטיפת כלים.

הלילה בחניון בתשלום. לקבוצות בתיאום מראש ובתשלום. ניתן לישון תחת כיפת השמיים, להקים אוהלים או ללון במאהל הברדאי שבמקום. הגישה מכביש 40, כ-10 ק"מ דרומית למצפה רמון, על פי השילוט.

המנה: באתר רשות הטבע והגנים, חניוני לילה, חניון בארות.

שמורת אור כוכבים בינלאומית הראשונה במזרח התיכון

מכתש רמון מתהדר בשמים זרועי כוכבים ובסביבה לילית טבעית ובלתי מופרת, ונחשפים בו מראות יוצאי דופן של שמי הלילה. מרחב זה, על ערכיו המדעיים, החינוכיים, התרבותיים והחוויתיים, הוכרז בשנת 2017 על-ידי ארגון IAU (International Dark Sky Association) כ-"שמורת אור כוכבים בינלאומית". מכתש רמון הצטרף בכך ל-54 שמורות בעולם ב-15 מדינות בלבד שהיו קיימות בשנה זו, מרביתן בארצה' ובאירופה, ואף לא אחת במזרח התיכון.

תואר זה מהווה הכרה באתרים ברחבי העולם שבהם שמי הלילה הם במצבם הטבעי, כלומר משמרים את המראה הייחודי של שמים זרועי כוכבים במלוא תפארתם.

רשות הטבע והגנים מאפשרת לציבור ליהנות מחוויה לילית ייחודית בחניוני לילה מותאמים למזעור זיהום האור, ומפעילויות בנושאי אסטרונומיה וטבע בלילה.

הכרזה ייחודית זו תורמת להפיכת כלל השמורות בישראל למקומות שבהם נשמרים ערכים חשובים אלו למען הטבע ולמען הדורות הבאים.

כתיבה: יעקב שקולניק. עריכה: דינה וינשטיין, אייל יזרעאל, אשרה נבאי; עריכה לשונית: עדנה חכם ונועה מוטרן; עיצוב, איור, וציר מפה: שלום קוקלי; הפקת מפה: יובל ארטמן; צילומים: דורון הרוביץ, שי גינת, אייל יזרעאל, טל גליק, "אלבטרוס", ארכיון רשות שמורות הטבע.	
הפקה: עדי גרינבאום © רשות הטבע והגנים	

